

KRISTIANSAND REVISJONSDISTRIKT IKS

Kristiansand Søgne Songdalen Vennesla

Kristiansand, 12.05.09

Til kontrollutvalget i Kristiansand kommune

Utsendelse av ESSO-reklame (innstikker) fra Kristiansand Bompengeselskap AS

1	INNLEDNING	3
2	FAKTA OM SELSKAPENE	4
2.1	KRISTIANSAND BOMPENGESELSKAP AS (KB)	4
2.2	AGDER BOMDRIFT AS (AB)	4
2.3	INTERN SAKSBEHANDLING I KB OG AB VED BEHANDLING AV "INNSTIKKER" FRA ESSO	5
2.4	AVTALE MELLOM KB OG PRAGMA MARITIME AS	5
3	RETTSNLIG VURDERING	7
3.1	PERSONOPPLYSNINGSLOVEN	7
3.1.1	<i>Rett til å reservere seg mot direkte markedsføring</i>	7
3.1.2	<i>Revisjonens vurdering</i>	8
3.2	AVTALE MELLOM KRISTIANSAND BOMPENGESELSKAP AS OG STATENS VEGVESEN	9
3.2.1	<i>Bompenggeavtale med Statens Vegvesen</i>	9
3.2.2	<i>Revisjonens vurdering</i>	10
3.2.3	<i>Avtalepartene mener</i>	10
3.3	ENDELIG REVISJONSRAPPORT FRA STATENS VEGVESEN OM KB	10
3.4	KONKURRANSELOVGIVNING	11
3.5	LOV OM OFFENTLIGE ANSKAFFELSER	12
4	OPPSUMMERING	13
5	UTTALELSE FRA SELSKAPET	14
6	REVISJONENS KOMMENTAR TIL KB`S UTTALELSE	17

1 Innledning

Kristiansand Revisjonsdistrikt IKS har fått i oppdrag fra kontrollutvalget i Kristiansand kommune å se om Kristiansand Bompengeselskap AS hadde faktisk og rettslig grunnlag til å sende ut "innstikker" fra ESSO, samtidig som bompengeselskapet sendte ut faktura til bompengeselskapets kunder. Kristiansand Bompengeselskap AS er 100 % eiet av Kristiansand kommune og kontrollutvalget i Kristiansand har med hjemmel i kommunelovens § 80 anledning til å foreta gjennomgangen.

Utsendelsen fra Kristiansand Bompengeselskap AS vakte betydelig oppmerksomhet i media og flere abonnenter har ringt inn for å klage både til politikere og til bompengeselskapet. Kontrollutvalget tok saken opp til behandling på møtet den 18.12.08 (sak 54/2008), hvor det ble vedtatt at Kristiansand Revisjonsdistrikt IKS skulle se nærmere på saken.

Rapporten er skrevet av Tor Ole Holbek

Kristiansand Revisjonsdistrikt IKS

Tor Ole Holbek
Revisjonssjef

Stein Grøntoft
Fovaltningsrevisor

2 Fakta om selskapene

2.1 Kristiansand Bompengeselskap AS (KB)

Kristiansand Bompengeselskap AS er 100 % eiet av Kristiansand kommune. Selskapets virksomhet består i å kreve inn bompenger, samt å drive bompengesstasjonene rundt i Kristiansand. Selskapets formål er ihht vedtektene § 3 drift av bompengestasjonene rundt Kristiansand og alt som står i naturlig sammenheng med dette, slik det fremgår av st.prp 69/97.

Kjell Ingar Riseng er selskapets daglige leder og Erik Nyhuus er styrets leder. Selskapets styre består for øvrig av 5 personer.

Kristiansand Bompengeselskap AS selger tjenester til Agder Bomdrift AS etter egen avtale.

Kristiansand Bompengeselskap ble etablert 3 september 1990 med formål om å delfinansiere bygging av en ny Varoddbro i Kristiansand, samt tilstøtende veier.

Innkreving av bomavgift startet med to bomstasjoner, på Bjørndalssletta og Falconbridge, 29 april 1992. Senere er innkreving av bomavgift utvidet til å finansiere andre områder. Det er et uttalt mål at man skal styrke trafikksikkerheten og bedre forholdene i kollektivtrafikken samt for gående og syklende i Kristiansandsregionen.

Det er skrevet bompenggeavtale mellom Statens Vegvesen og Kristiansand Bompengeselskap AS, datert 03.07.2002.

2.2 Agder Bomdrift AS (AB)

Agder Bomdrift AS er lokalisert i Kristiansand. Selskapet ble registrert den 28.08.01 med det formål å være driftsoperatør for andre bompengesselskaper. Agder Bomdrift AS er i dag driftsoperatør for bompengeselskapene Aust-Agder Vegfinans AS og Setesdal Vegfinans AS.

Agder Bomdrift AS kjøper stort sett alle sine administrative tjenester av Kristiansand Bompengeselskap AS. Selskapet har som målsetting å være konkurransedyktig som driftsoperatør i tildeling av nye bomprosjekter.

Kjell Ingar Riseng kjøpes inn som daglig leder i selskapet. Styret består av 3 representanter og ledes av Erna M. Larsen.

Agder Bomdrift AS er 100 % eiet av Kristiansand kommune.

2.3 Intern saksbehandling i KB og AB ved behandling av "innstikker" fra ESSO

Det fremgår av saksdokumentene, mailveksling o.l at det er daglig leder selv som har hatt kontakten med Pragma Maritime og de øvrige selskaper. Dette er også bekreftet i møte mellom Kristiansand Revisjonsdistrikt og Kristiansand Bompengeselskap AS.

Saken er ikke styrebehandlet i verken Kristiansand Bompengeselskap AS eller Agder Bomdrift AS, før eller etter utsendelsen. Styreleder i Kristiansand Bompengeselskap var imidlertid kjent med saken og har bekreftet overfor daglig leder i mail at han synes utsendelsen er i orden. Styreleder i Agder Bomdrift AS var også kjent med saken før brev ble sendt fra bompengeselskapet, men har for øvrig ikke vært involvert.

2.4 Avtale mellom KB og Pragma Maritime AS

Det foreligger ikke skriftlig avtale mellom Kristiansand Bompengeselskap og Pragma Maritime AS. Pragma Maritime AS er leiet inn som konsulenter til Agder Bomdrift AS med det formål å få redusert kostnadene. Pragma Maritime AS gjennomfører den praktiske organisering og er de som står for kontakt med Exxonmobil (ESSO). Det foreligger så en mailkorrespondanse mellom Pragma Maritime AS og Kristiansand Bompengeselskap AS. I tillegg foregår det en mailveksling til Itella Informasjon AS, som er produsent av vedlegget og som lager fakturagrunnlag for utgifter til utsendelse av vedlegg. SEB kort skal motta søknadene om Esso MasterCard og står for kredittkortene til ESSO. Følgende hovedpunkter kan utledes av dokumentene/mailvekslingen mellom partene;

- Totalkostnad for ESSO-vedlegget utgjør kr 36.795,-
- ESSO-vedlegget skal ikke medføre ekstrakostnader knyttet til pakking, distribusjon eller porto for verken Agder Bomdrift AS eller Kristiansand Bompengeselskap AS
- Agder Bomdrift AS er med på samarbeidet med intensjon om å samarbeide i 2009 om resultatet svarer til forventningene
- Kristiansand Bompengeselskap AS "sparer" ikke kostnader ved å ta med ESSO-vedlegget i sin utsendelse. Det betyr at Exxonmobile sparer konvolutt, grunnporto + +. Pragma Maritime AS omtaler dette som "en utrolig bra case for Exxonmobile"
- Det er anslått at 10 % av de som får fakturaene er firmakunder. Med nåværende IT-løsning klarer man imidlertid ikke å skille ut bilene/mottakerne
- Faktura med vedlegg sendes ut fra Kristiansand Bompengeselskap AS til sine ca 30.000 abonnenter
- Responen til SEB kort/Exxonmobile vil påvirke den prisen som Esso er villig til å betale Agder Bomdrift AS
- Ved bruk av felles ressurser i Kristiansand Bompengeselskap AS/Agder Bomdrift AS, så oppnår man å posisjonere Agder Bomdrift AS
- Det er ikke innhentet samtykke fra abonnentene og reservasjonsregister er ikke sjekket

I møte mellom Kristiansand Revisjonsdistrikt og Kristiansand Bompengeselskap AS v/daglig leder så fremkommer det at intensjonen med saken er å forsøke nye og for et offentlig selskap utradisjonelle måter å få ned kostnadene på og være konkurransedyktige i markedet. Selskapet har tidligere fått kritikk for å drive dyrt og vil derfor se på hvilke muligheter de har. Daglig leder forteller at det er et svært presset marked og at bompengeselskapet har flere konkurrenter som kan ta over oppgaven med inndrivelse av bomavgift.

I møte med Kristiansand Revisjonsdistrikt mener daglig leder for bompengeselskapet at det ikke er sannsynlig at det i 2009 vil inngås avtale med ESSO. Årsaken til dette er at responsen på "innstikkeren" har vært for lav.

3 Rettslig vurdering

Kristiansand Revisjonsdistrikt har foretatt en vurdering av de faktiske forhold vurdert opp mot de rettslige grunnlag på følgende områder;

3.1 Personopplysningsloven

3.1.1 Rett til å reservere seg mot direkte markedsføring

Kristiansand Revisjonsdistrikt IKS tar opp spørsmålet om Kristiansand Bompengeselskap sin utsendelse av av faktura med "innstikker" fra Esso, kan være i strid med personopplysningsloven.

Første spørsmål blir om personopplysningsloven vil regulere forholdet. Formålet til personopplysningsloven er å beskytte den enkelte mot at personvernet blir krenket gjennom behandling av personopplysninger, jfr § 1.

Med personopplysninger menes opplysninger og vurderinger som kan knyttes til enkeltperson. Med behandling av personopplysninger menes enhver bruk som for eksempel innsamling, registrering, sammenstilling, lagring og utlevering eller en kombinasjon av slike bruksområder, jfr § 2 (1) og (2).

Kristiansand Revisjonsdistrikt mener at "innstikkeren" fra ESSO som sendes ut sammen med informasjon og faktura fra Kristiansand Bompengeselskap går inn under personopplysningsloven. Her får ESSO anledning til å komme i kontakt med kunder som disponerer bil gjennom kundeforhold til Kristiansand Bompengeselskap.

Spørsmålet blir videre om vilkårene for å behandle personopplysninger er oppfylt, jfr § 8.

Personopplysningslovens § 8 lyder;

"Personopplysninger (jf § 2 nr 1) kan bare behandles dersom den registrerte har samtykket, eller det er fastsatt i lov at det er adgang til en slik behandling, eller behandlingen er nødvendig for;

- a) å oppfylle en avtale med den registrerte, eller for å utføre gjøremål etter den registrertes ønske før en slik avtale inngås*
- b) at den behandlingsansvarlige skal kunne oppfylle en rettslig forpliktelse*
- c) å vareta den registrertes vitale interesser*
- d) å utføre en oppgave av allmenn interesse*
- e) å utøve offentlig myndighet, eller*
- f) at den behandlingsansvarlige eller tredjepersoner som opplysningene utleveres til kan vareta en berettiget interesse, og hensynet til den registrertes personvern ikke overstiger denne interessen.*

Kristiansand Revisjonsdistrikt har vurdert § 8 f som er mest nærliggende, men vi kan ikke se at vilkårene er oppfylt uten at man har "vasket" mot reservasjonsregisteret.

Revisjonen har lagt spørsmålet frem for forbrukerombudet v/juridisk rådgiver. Svaret fra forbrukerombudet lyder;

"Det er i dag ikke tillatt å sende adressert reklame til forbrukere som har reservert seg mot dette i det sentrale reservasjonsregisteret i Brønnøysund. Pr i dag følger dette av personopplysningslovens § 26".

Forbrukerombudet svarer videre at; "skal man sende reklame for produkter eller tjenester fra andre næringsdrivende, må man først forsikre seg om at mottakerne ikke er reservert mot adressert reklame".

Revisjonen har også diskutert saken med Datatilsynet, som har samme vurdering. Datatilsynet viser til personopplysningslovens § 8 F og § 26. Slik saken fremstår er det et brudd på § 26. Hvis informasjonen fra ESSO hadde vært trykket som bomselskapets egen informasjon, så kunne da vurderingen blitt en annen i forhold til § 26 – eget produkt.

Personopplysningslovens § 26 lyder;

§ 26. Rett til å reservere seg mot direkte markedsføring

Kongen kan gi forskrift om et sentralt reservasjonsregister med nærmere regler for registeret.

Den registrerte kan kreve sitt navn sperret mot bruk til direkte markedsføring uavhengig av medium. Sperring kan kreves både i det sentrale reservasjonsregisteret og i markedsførers adresseregister.

Behandlingsansvarlige som markedsfører direkte, skal oppdatere sitt adresseregister i henhold til det sentrale reservasjonsregisteret før første gangs utsendelse og minst fire ganger hvert år.

Den som mottar direkte reklame, skal få opplyst hvem som har gitt personopplysningene som ligger til grunn for henvendelsen.

Retten til å kreve sperring i det sentrale reservasjonsregisteret gjelder ikke for markedsføring av egne produkter fra behandlingsansvarlige som den registrerte har et løpende kundeforhold til.

3.1.2 Revisjonens vurdering;

Kristiansand Revisjonsdistrikt har i møte med daglig leder for Kristiansand Bompengeselskap AS, fått opplyst at bompengeselskapet ikke har "vasket" kunderegisteret sitt mot reservasjonsregisteret. Det medfører at det kan være personer som har reservert seg mot direkte reklame, som da allikevel har mottatt dette gjennom utsendelsen til bompengeselskapet. Sannsynligheten er stor for dette da brev er sendt til 30.000 abonnenter.

Retten til sperring vil allikevel ikke gjelde, når bompengeselskapet markedsfører egne produkter i og med at det her foreligger et eget løpende kundeforhold, jfr § 26 (5). Spørsmålet for revisjonen vil da være om utsendelse av søknadsskjema til ESSO MasterCard er markedsføring av egne eller andres produkter.

Kristiansand Revisjonsdistrikt er av den klare oppfatning at Kristiansand Bompengeselskap har foretatt en markedsføring av andres produkter. Esso MasterCard har ikke en naturlig tilknytning til innkreving av bompenger fra bilistene. Revisjonen ser imidlertid at intensjonen bak utsendelsen vil være å få reduserte kostnader og da primært i forhold til Agder Bomdrift AS. Dette vil imidlertid ikke avhjelpe brudd på personopplysningslovens § 26 (5).

Revisjonen mener at Kristiansand Bompengeselskap AS ikke hadde rettslig grunnlag for å sende ut "innstikker" fra Esso, da man ikke har foretatt vasking mot reservasjonsregisteret, jfr personopplysningslovens § 26 (5).

3.2 Avtale mellom Kristiansand Bompengeselskap AS og Statens Vegvesen

3.2.1 Bompengeavtale med Statens Vegvesen

Kristiansand Bompengeselskap AS har inngått bompengeavtale med Statens Vegvesen, Vegdirektoratet. Bompengeavtalen revisjonen har fått kopi av er datert og undertegnet i februar-2002.

Kristiansand Revisjonsdistrikt har på bakgrunn av denne saken vurdert avtalen mellom partene.

Punkt 5.3 "Annen virksomhet" lyder;

"Selskapet skal ikke engasjere seg i tiltak som ikke har direkte sammenheng med innkreving av bompenger eller betjening av selskapets gjeld. Selskapet skal ikke engasjere seg i eller pådra seg utgifter knyttet til byggherre-/byggledelsesfunksjonen.

Informasjon fra selskapet til allmennheten skal begrenses til takst og rabattsystemet, samt informasjon om innkreving av bompenger. Det er ikke tillatt å belaste trafikantene med utgifter til markedsføring av prosjektet, f.eks i den hensikt å få flest mulig til å benytte vegen. Det er Vegvesenet som er ansvarlig for å forestå og å finansiere informasjon om et riksveganlegg.

Selskapet kan etter søknad til Vegdirektoratet gis tillatelse til å inngå avtale med andre bompengeselskaper om kjøp og/eller salg av administrative tjenester tilknyttet bompenginnkreving på offentlig veg.

Selskapet skal ikke inngå avtale med andre bompengeselskaper eller andre typer selskap om noen form for tjenester knyttet til annen bruk av elektroniske brikker eller andre former for betalingskort for bompenger, enn betaling for passering av bompengestasjoner på offentlig veg".

3.2.2 Revisjonens vurdering

Kristiansand Revisjonsdistrikt har tolket avtalen utfra en normal språklig forståelse. Vi vurderer det slik at bompengeselskapet ikke har adgang ihht til bompengavtalen å engasjere seg i tiltak som ikke har direkte sammenheng med innkreving av bompenger eller betjening av selskapets gjeld. Det er heller ikke anledning til å informere/markedsføre andre produkter som ikke har med takst/rabattsystem eller informasjon om innkreving av bompenger.

Revisjonen vurderer det slik at Kristiansand Bompengeselskap AS ikke hadde anledning til å sende ut "innstikker" fra ESSO sammen med fakturaen. Vi mener at "innstikkeren" er et tiltak som ikke har direkte sammenheng med selskapets opprettelse og formål. Vi vurderer dette også til å være informasjon til kundene som ikke relaterer seg til bompengeselskaps produkter.

3.2.3 Avtalepartene mener

Kristiansand Bompengeselskap:

Revisjonen har diskutert saksforholdet med Kristiansand Bompengeselskap AS. Bompengeselskapet kan ikke se at de verken har gått utenfor avtalen eller lovverket for øvrig. Daglig leder sier at Pragma Maritme har vurdert saken og fått en jurist til å foreta en vurdering. Daglig leder sier generelt at ansvaret er hans og at han vil være den første til å beklage de forhold som evt medfører brudd. Styreleder i Kristiansand Bompengeselskap er informert i saken, men har ikke foretatt en vurdering av forholdene.

Statens Vegvesen:

Revisjonen har bedt om en uttalelse fra Statens Vegvesen. Statens Vegvesen mener at en "innstikker" som vedlegg fra ESSO slik det er utført i denne saken, vil være et brudd på avtalens punkt 5.3.

Kristiansand Revisjonsdistrikt vil etter dette konkludere med at vedlegg/"innstikker" fra Esso MasterCard ved utsendelse av informasjon/faktura fra Kristiansand Bompengeselskap AS, er et brudd på bompengeavtalens pkt 5.3.

3.3 Endelig revisjonsrapport fra Statens Vegvesen om KB

Kristiansand Bompengeselskap var gjenstand for revisjon av Statens Vegvesen våren 2006. Statens Vegvesen la frem endelig rapport 28.06.2006. Internrevisjonen avsluttet revisjonen med å oppstille følgende konklusjon;

1. *Organiseringsformen som er valgt for KB og AB innebærer risiko for sammenblanding av roller og interesser. Mangelen på tette skott mellom selskapene medfører en viss fare for subsidiering og konkurransevridning.*
2. *Risiko som nevnt under pkt 1 synes i det aktuelle tilfellet å ha materialisert seg, i det en mener å konstatere at kostnader både innenfor og utenfor fastprisavtalen mellom selskapene er unnlatt belastet AB.*

3. Selskapet synes å ha økt sitt kostnadsnivå ved at det i de reviderte regnskapsårene 2003, 2004 og 2005 har forekommet uberettiget bruk av offentlige midler, omtrentlig kvantifisert til kr 750-800 000,-.

Kristiansand Revisjonsdistrikt har gjennom denne rapporten påpekt i det vesentlige det samme som internrevisjonen under pkt 1 påpekte i 2006.

Det fremstår som tydelig at det er forbundet med relativt store kostnader å drive et bompengeselskap slik Kristiansand Bompengeselskap AS gjør dette. I dette bilde, så er det forståelig at bompengeselskapet har stor fokus på å få redusert sine kostnader, slik at man får mest mulig igjen til veg o.l av de pengene man klarer å få inn. Samtidig er det viktig for selskapet at man hele tiden klarer å være konkurransedyktig i markedet, slik at man ikke mister oppdrag. At man i en slik posisjon forsøker nye alternative måter å få ned kostnadene på, er i utgangspunktet ikke oppsiktsvekkende.

Vi ser i denne saken, som internrevisjonen påpekte i 2006, at måten Kristiansand Bompengeselskap AS og Agder Bomdrift AS drives på lett kan medføre sammenblanding av roller og interesser. I denne saken har Kristiansand Bompengeselskap AS forsøkt å posisjonere Agder Bomdrift AS til å få en god/bedre avtale med ESSO på litt sikt, hvis responsen skulle vise seg å være god. Indirekte kan dette da medføre på litt sikt at kostnadene til bilistene går ned ved at man får flere penger til veg.

Selv om målsettingen om kostnadsreduksjon er god forekommer det etter Kristiansand Revisjonsdistrikts skjønn en sammenblanding av roller som er uheldig. En slik sammenblanding av roller medfører i denne saken en klar fare for "subsidierring" og konkurransevridning overfor andre kortselskap/oljeselskap.

3.4 Konkurranselovgivning

Kristiansand Revisjonsdistrikt IKS har sett hen til konkurranselovgevingen og da primært konkurranseloven.

Spørsmålet revisjonen har vurdert er om utsendelsen med "innstikker" fra Esso kan være et brudd på konkurransereglene.

Revisjonen har ikke foretatt en utdypende behandling av saken vurdert mot konkurranselovgevingen i og med at det ikke var tegnet en avtale med ESSO på det tidspunktet innstikkeren ble sendt ut. Hvis det hadde vært tegnet en avtale så er det sannsynlig at konkurranselovens kapittel 3 – forbudte konkurransebegrensninger hadde kommet til anvendelse.

Revisjonen har fått veiledning av Konkurransetilsynet i saken. De uttaler at i og med at det ikke er tegnet noen avtale med ESSO så er saken ikke entydig klar. Man er imidlertid likevel nær § 11 som gjelder utilbørlig utnyttelse av dominerende stilling.

§ 11. Utilbørlig utnyttelse av dominerende stilling

Et eller flere foretaks utilbørlige utnyttelse av sin dominerende stilling er forbudt.

Slik utilbørlig utnyttelse kan særlig bestå i

- a) å påtvinge, direkte eller indirekte, urimelige innkjøps- eller utsalgspriser eller andre urimelige forretningsvilkår*
- b) å påtvinge, direkte eller indirekte, urimelige innkjøps- eller utsalgspriser eller andre urimelige forretningsvilkår*
- c) å anvende overfor handelspartnere ulike vilkår for likeverdige ytelser og derved stille dem ugunstigere i konkurransen*
- d) å gjøre inngåelsen av kontrakter avhengig av at medkontrahentene godtar tilleggsytelser som etter sin art eller etter vanlig forretningspraksis ikke har noen sammenheng med kontraktsgjenstanden*

Et bompengeselskap, både Kristiansand Bompengeselskap AS og Agder Bomdrift AS vil ha en dominerende stilling som relativt lett kan bli konkurransevridende. I de tilfeller hvor man foretar en eksklusiv utsendelse for noen hvor andre ikke har anledning til å konkurrere på like vilkår, vil man lett nærme seg en overtredelse av konkurranselovens § 11.

I denne saken så har ikke andre kort eller oljeselskap fått tilsvarende mulighet til å nå Kristiansand Bompengeselskap sine abonnenter. ESSO/kortselskap har her fått mulighet til å oppnå en fordel som øvrige selskaper ikke har fått anledning til.

Revisjonen vil ikke konkludere på dette punkt da det ikke var inngått avtale med Esso på tidspunkt for utsendelse, men vil bemerke at ved en eventuell fremtidig avtale så må det gjøres en betraktning rundt konkurransereglene. Vi kan ikke se at det er gjort i denne saken.

3.5 Lov om offentlige anskaffelser

Kristiansand Revisjonsdistrikt har i denne omgang ikke funnet grunnlag for å vurdere saken opp mot lov om offentlige anskaffelser. Vi mener at Kristiansand Bompengeselskap AS er omfattet av lov om offentlige anskaffelser. Men bakgrunn i beløpets størrelse (kr 36.795,-) og at intensjonen til KB (kun AB) ikke er å inngå avtale med Esso, så ser vi ikke grunnlag for å vurdere dette videre.

4 Oppsummering

Kristiansand Revisjonsdistrikt gjør følgende oppsummering;

- [Personopplysningsloven](#)
Revisjonen mener at Kristiansand Bompengeselskap AS ikke hadde rettslig grunnlag for å sende ut "innstikker" fra Esso, da man ikke har foretatt vasking mot reservasjonsregisteret, jfr personopplysningslovens § 26 (5).
- [Bompengeavtalen](#)
Kristiansand Revisjonsdistrikt vil etter dette konkludere med at vedlegg/"innstikker" fra Esso MasterCard ved utsendelse av informasjon/faktura fra Kristiansand Bompengeselskap AS, er et brudd på bompengeavtalens pkt 5.3.
- [Konkurranseloven](#)
Revisjonen vil ikke konkludere på dette punkt da det ikke var inngått avtale med ESSO på tidspunkt for utsendelse, men vil bemerke at ved en eventuell fremtidig avtale så må det gjøres en betraktning rundt konkurransereglene.

5 Uttalelse fra selskapet

Kristiansand den 18. mai 2009

Kristiansand Revisjonsdistrikt IKS
v/Revisjonssjef Tor Ole Holbek

Kommentar til rapporten vedrørende utsendelse av faktura m/vedlegg fra ESSO.

Det vises til ovennevnte rapport datert den 5.5.2009 hvor jeg i forståelse med styret i Kristiansand Bompengeselskap AS (KB) ønsker å knytte følgende kommentarer til rapporten. Jeg gjør oppmerksom på at dette skrivet ikke er forelagt styret i KB.

Rapporten fra revisjonen er grundig, og satt opp på en detaljert og oversiktlig måte.

Hva var så hensikten med denne ”reklamen”:

Målsetningen var: Å redusere utgiftene til driften av bomstasjoner slik at pengene som kreves inn fra bilistene i bomstasjonene går så uavkortet som mulig til de prosjektene som ligger i avtalen med Statens Vegvesen. Portoutgiftene for KB var i 2008 kr 1 950 000.

Punkt 3 Rettslig vurdering

3.1.2 Revisjonens vurdering; Personopplysningsloven.

Vedrørende denne loven har jeg forholdt meg til følgende opplysning som ble gitt fra faglig hold innenfor dette feltet;

Så lenge som materiellet (innstikket fra Esso Master Card er uadressert, altså kun et uadressert vedlegg i tilbudet i konvolutten fra KB om å tegne/fornye årsabonnementet) er uadressert, har det ikke skjedd noen brudd i hensyn til Personopplysningsloven. Det har ikke skjedd noen form for utlevering av personopplysninger.

Det ble videre vist til flere statlige selskaper som sender ut reklame og som utøver aktivt salg som en del av sin virksomhet, bl.a. Statoil, Norsk Tipping, Posten Norge, Telenor og flere.

På datatilsynets hjemmeside http://www.datatilsynet.no/templates/article_394.aspx står det:

Reservasjonen gjelder ikke personer som en har et ”løpende kundeforhold til”. KB trenger ikke, etter det jeg har fått oppgitt, sjekke registeret før de sender markedsføringsmateriell til sine egne kunder eller brukere.

Utgangspunktet for reglene er at man skal kunne sende materiell som har naturlig sammenheng med den virksomheten man driver.

KB har siden 2006 inngått samarbeidsavtaler med Essostasjonene rundt Kristiansand og i nabokommunene som da utfører en tjeneste for oss vedrørende avtaler, utlevering av brikker, etc.

I 2006 ble det også installert kortlesere i bomstasjonene på E39 og E18 i Kristiansand. KB ønsker at flest mulig av de som betaler kontant skal bruke kort. Dette på grunn av sikkerheten i bomstasjonene, mindre arbeid med pengetransport, mindre slitasje og feil på myntautomatene osv. Esso MasterCard er derfor et betalingsmiddel i bomstasjonene på lik linje med andre gyldige betalingskort, men da de fleste bompengeselskapene i Norge har inngått avtaler med Esso vil dette da være den mest aktuelle samarbeidspartner også i dette tilfellet. Dette må da sees på som en nyttig markedsføring av et "redskap" som en del av bompengeinnkrevingsutstyret.

Punkt 3.2.1 Bompengeavtalen med Statens Vegvesen.

Viser til punkt 3.1.2 og vil tilføye følgende:

I avtalen står det bl.a; *Selskapet skal ikke engasjere seg i tiltak som ikke har direkte sammenheng med innkrevningen av bompengerosv.*

Kortlesere er en del av innkrevingsutstyret i stasjonene i Kristiansand, og for å benytte disse må man da ha kreditt- eller bankkort. Videre legger Statens Vegvesen opp til at man må inngå samarbeidsavtaler (servicepunkter) med andre for å greie å gjennomføre den kundeservicen som selskapene er pålagt. Jeg kan derfor ikke se at KB har heller på dette punktet kommet i konflikt med avtalen med Vegvesenet.

3.3 Endelig revisjonsrapport fra Statens Vegvesen.

I forbindelse med revisjonen fra Statens vegvesen om KB ble det som det riktig nok går frem av denne rapporten fremmet tvil om KB hadde over en 3 års periode uberettiget brukt kr 750 – 800 000 av offentlige midler. Dette er fra styret i KB og administrasjonen tilbakevist i dokumentert skriv til Vegdirektoratet, og etter vår oppfatning ble dette da godtatt. At både styret i AB og i KB samt daglig leder er svært oppmerksom på at KB og AB er to forskjellige selskaper, medfører en internkontroll som gjør slike antakelser om sammenblanding grunnløse. Daglig leder er ansatt i KB og har ingen personlige økonomiske fordeler ved å være innleid fra KB som daglig leder i AB.

Det ble i forkant tydelig avtalt at Essoinnsticket ikke skulle belastes KB økonomisk for de merutgifter som dette medførte. At man fra Pragma Maritime beskrev dette som en god case for Esso kan man jo i ettertid stille et stort spørsmål ved da utgiftene pr inngått avtale beløper seg til ca kr 700.

4 Oppsummering

Revisjonen mener at KB ikke hadde rettslig grunnlag for å sende ut "innsticket" fra Esso. Selv har jeg lagt til grunn den vurderingen som jeg har fått fra faglig hold innen reklameutsendelse, og med den som utgangspunkt er det i alle fall en gråsoner her om hvordan dette kan/skal tolkes.

Bompengeavtalen med Statens Vegvesen.

I henhold til de samarbeidsavtalene som er inngått med Esso, som også er klarert med Statens Vegvesen, ser jeg "innstikket" som en del av det samarbeidet som er inngått samt at kortet benyttes som et betalingsmiddel i bomstasjonene.

Revisjonsrapporten fra Statens Vegvesen er på de punkter hvor KB er blitt "beskyldt" for å ha brukt offentlige midler utover det avtalen tillater, er dette tilbakevist med dokumentasjon fra styret og daglig leder i KB. Jeg kan derfor vanskelig se at dette er et relevant punkt i denne saken.

Kjell Riseng
Daglig leder

6 Revisjonens kommentar til KB`s uttalelse

Til pkt 3.1.2 Personopplysningsloven;

KB skriver;

Vedrørende denne loven har jeg forholdt meg til følgende opplysning som ble gitt fra faglig hold innenfor dette feltet;

Så lenge som materiellet (innstikket fra Esso Master Card er uadressert, altså kun et uadressert vedlegg i tilbudet i konvolutten fra KB om å tegne/fornye årsabonnementet) er uadressert, har det ikke skjedd noen brudd i hensyn til Personopplysningsloven. Det har ikke skjedd noen form for utlevering av personopplysninger

Revisjonen har i rapporten påpekt at vi mener dette er adressert reklame og da må reservasjonsregisteret sjekkes. "Innstikket"/reklamen fra ESSO er lagt inn i en konvolutt med navn og adresse på abonnentene. Revisjonen mener det vil være en ren omgåelse av den rett man har til å reserve seg mot direkte markedsføring, dersom selskaper legger reklame inn i en adressert konvolutt og kaller dette uadressert reklame.

KB skriver videre;

Reservasjonen gjelder ikke personer som en har et "løpende kundeforhold til". KB trenger ikke, etter det jeg har fått oppgitt, sjekke registeret før de sender markedsføringsmateriell til sine egne kunder eller brukere. Utgangspunktet for reglene er at man skal kunne sende materiell som har naturlig sammenheng med den virksomheten man driver.

Revisjonen har omtalt dette på side 7 og 8 i rapporten. Det følger av § 26(5) at reservasjonsregisteret gjelder ikke markedsføring av egne produkter. Spørsmålet blir som revisjonen omtaler på side 8, hva som regnes som egne produkter. Revisjonen mener at man her markedsfører andres produkter. Vi kan ikke se at det fremkommer nye momenter i KB`s uttalelse til rapporten. At man har en samarbeidsavtale med ESSO vedrørende utlevering av brikke o.l medfører etter revisjonens syn ikke at man kan definere ESSO MasterCard som eget produkt etter § 26 (5).

Til pkt 3.3 Endelig revisjonsrapport fra Statens Vegvesen

KB skriver;

"Dette er fra Styret i KB og administrasjonen tilbakevist i dokumentert skriv til Vegdirektoratet, og etter vår oppfatning ble dette da godtatt".

Revisjonen har tatt utgangspunkt i "Endelig revisjonsrapport vedrørende Kristiansand Bompengeselskap AS" fra Statens Vegvesen datert 28.06.2006. I denne rapporten er KB sine merknader kommentert før Statens Vegvesen lager endelig konklusjon. Ifølge Vegdirektoratet v/Håkonsen er det ikke foretatt endring i endelig konklusjon fra 28.06.2006. Saken er blitt overført til linjen for oppfølging.

Da det ikke er foretatt endring i endelig revisjonsrapport legger vi til grunn at vi kan ta utgangspunkt i denne. Vi bemerker for øvrig at vi kun kommenterer pkt 1 i rapporten fra Statens Vegvesen som omhandler fare for sammenblanding av roller og interesser og som har en direkte parallell til denne saken.